

CUPRINS

VOLUMUL I

Prefață la ediția în limba română	9
PROLOG	11
CUPRINS	15
INTRODUCERE	21
1. Etnogeneza poporului român și cele mai vechi formațiuni statale	21
2. România între Răsărit și Apus. Răspândirea Creștinismului, organizarea ecleziastică și începuturile vieții monahale la români	37
3. Rolul istoric și politic al românilor în Evul Mediu: apărarea țării lor, a Europei și a Creștinătății contra Imperiului otoman	68
CAPITOLUL 1 ȚĂRILE ROMÂNE LA GRANIȚELE DINTRE APUS ȘI ISLAM. CONDIȚIILE ISTORICO - POLITICE ALE ACESTOR ȚĂRI ÎN SECOLUL AL XVII-LEA	85
1.1. Regimul creștin al Principatelor Dunărene și dreptul islamic	85
1.2. Situația politică a Țărilor Române în secolul al XVII-lea	98
CAPITOLUL 2 ORTODOXIE SI ECUMENICITATE – POLITICA CULTURALĂ ȘI DE CIVILIZAȚIE A ROMÂNILOR ÎN SECOLUL AL XVII-LEA	121

2.1. Ortodoxia – tradiția culturală și de civilizație a românilor	121
2.2. Ecumenicitatea Bisericii Ortodoxe Române în secolul al XVII-lea. Legăturile Bisericii Ortodoxe din Țările Române cu Ortodoxia ecumenică	153
2.2.1. Legături cu vechile Patriarhii din Orient.....	157
2.2.2. Legături cu centre monahale din Orient.....	171
2.2.3. Legături cu centrele ortodoxe ale popoarelor slave din sud-estul Europei.....	179
2.2.4. Legături cu centre ortodoxe din Polonia și Ucraina.....	183
2.2.5. Legături cu Biserica Ortodoxă din Rusia.....	187
 CAPITOLUL 3	
TEOLOGIA ORTODOXĂ ÎN REALITATEA ROMÂNEASCĂ A SECOLULUI AL XVII-LEA	201
 3.1. Biserica Ortodoxă din Țările Române în secolul al XVII-lea. Structuri organizatorice	201
3.1.1. Biserica Ortodoxă din Țara Românească.....	202
3.1.2. Biserica Ortodoxă din Moldova.....	210
3.1.3. Biserica Ortodoxă din Transilvania.....	218
 3.2. Centre și instituții de răspândire a teologiei și a spiritualității ortodoxe în Țările Române	232
3.2.1. Scriptorii.....	238
3.2.2. Tipografii.....	250
3.2.3. Biblioteci.....	276
3.2.4. Școli.....	287
 3.3. Personalități ale gândirii teologice și ale viețuirii duhovnicești în Țările Române	309
3.3.1. Sfinți și neomartiri	311
3.3.1.1. Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș (1568-1656).....	311
3.3.1.2. Sfântul Ierarh Mărturisitor Ilie Iorest (1600-1678).....	314

3.3.1.3. Sfântul Ierarh Mărturisitor Sava Brancovici (1620-1683).....	316
3.3.1.4. Sfântul Iosif Mărturisitorul, episcopul Maramureșului († 1711).....	319
3.3.1.5. Sfântul Mucenic Ioan Valahul (1644-1662).....	320
3.3.1.6. Sfântul Antonie Sihastrul de la Iezeru-Vâlcea.....	322
3.3.1.7. Sfântul Ierarh Varlaam (1590-1657), mitropolitul Moldovei...	323
3.3.1.8. Sfântul Ierarh Dosoftei (1624-1693), mitropolitul Moldovei...	328
3.3.1.9. Sfântul Mucenic Teodosie al II-lea, mitropolitul Moldovei († 1694).....	334
3.3.1.10. Sfânta Cuvioasa Teodora de la Sihla.....	338
3.3.1.11. Sfinții Martiri binecredinciosul domnitor Constantin Vodă Brâncoveanu (1654-1714), împreună cu fiii Constantin (1683-1714), Ștefan (1685-1714), Radu (1690-1714) și Matei (1697/1698-1714) și cu sfetnicul Ianache († 1714).....	341
3.3.1.12. Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul (1650-1716), mitropolitul Țării Românești	350
3.3.1.13. Sfântul Ierarh Petru Movilă (1596-1646/1647), mitropolitul Kievului	364
3.3.1.14. Alte figuri de Sfinți.....	382
3.3.2. Ierarhi	385
3.3.2.1. Mitropolitul Teofil (1636-1648).....	385
3.3.2.2. Mitropolitul Ștefan I (1648-1653, 1655-1668).....	388
3.3.2.3. Mitropolitul Teodosie (1668-1672, 1679-1708).....	391
3.3.2.4. Mitropolitul Anastasie Crimca (1608-1617,1619-1629).....	401
3.3.2.5. Mitropolitul Simion Ștefan (1643-1656).....	404
3.3.3. Intelectuali	410
3.3.3.1. Udriște Năsturel (1596-1658/1659).....	411
3.3.3.2. Stolnicul Constantin Cantacuzino (1639/1640-1716).....	418
3.3.3.3. Spătarul Nicolae Milescu (1636-1708).....	426
3.3.3.4. Dimitrie Cantemir (1673-1723).....	436

VOLUMUL AL II-LEA

CAPITOLUL 4

BISERICA ORTODOXĂ DIN ȚĂRILE ROMÂNE CA FRONT DE REZISTENȚĂ ÎN FAȚA PROZELITISMULUI PROTESTANT DIN SECOLUL AL XVII-LEA.....	467
4.1. Propaganda protestantă în Țările Române.....	467
4.2. Condamnarea sinodală a Protestantismului și Țările Române.....	527
4.2.1. Contactele românilor cu primele dispute între Ortodoxie și Protestantism.....	527
4.2.2. Sinodul de la 1642.....	560
4.2.3. Sinodul de la 1645.....	604
4.2.4. Contactele românilor cu hotărârile sinodale din a doua jumătate a secolului al XVII-lea.....	655
4.3. Alte contribuții ale Sfântului Varlaam († 1657), mitropolitul Moldovei (1632-1653), la apărarea învățaturii ortodoxe în fața Protestantismului.....	665
4.4. Folosirea tiparului în Țările Române pentru apărarea Ortodoxiei în fața propagandei protestante.....	705
4.5. Poziția Bisericii Ortodoxe și a Domniei din Țara Românească în controversa dintre patriarhul Ierusalimului Dositei Notaras (1641-1707) și marele logofăt Ioan Cariofil (c. 1610-1692).....	752
EPILOG.....	785
SUMMARY.....	795
ABREVIERI.....	805
1. Izvoare.....	805
2. Enciclopedii, dicționare, culegeri de studii, periodice, edituri.....	806

BIBLIOGRAFIE	811
1. Izvoare	811
2. Lucrări	820
3. Articole – studii	839
INDEX GENERAL	883